

Resp. 2° Neg. vero, si concurrant Indulgentiae *eodem titulo*, v. gr. si quis habeat duo numismata, quorum singulis Indulgentia unius anni concessa est cum onere operum iterabilium; tunc enim plures Indulgentiae simul *eodem tempore* obtineri nequeunt, nisi opera iniuncta iterentur, quia talis censetur esse mens concedentis, cum iniungat opera quae iterari possunt. — Ita cum Voit, n. 655., etc.

866. — QUAER. 14° *An possint acquiri plures Indulgentiae plenariae eodem die?*

Resp. 1° Nemo potest lucrari secundam Indulgentiam eodem tempore, si post primam nulla poena tuenda amplius remaneat (7).

Resp. 2° Secus *affirm.* Probatur ex recenti Decisione S. Congreg. (8). Antea disputabatur in Scholis. Alii negabant, saltem plerumque, quia Communio, quae solet generatim praescribi ad Indulgentiam lucrandam, eadem die repeti non potest. Affirmabant alii, quia Communio non fuit imposita ut opus adimplendum, sed potius tanquam conditio necessaria ad Indulgentiam lucrandam. Sed superveniente praefata Decisione lis omnis de medio sublata est.

867. — QUAER. 15° *An vel qualis intentio requiratur ad lucrandas Indulgentias?*

Resp. 1° Certo requiritur intentio saltem virtualis, quoties Indulgentia conceditur cum certa intentione sibi proponenda; secus enim nulla esset.

Resp. 2° In caeteris casibus controvertitur.

I^a SENTENTIA, quae probabilior videtur, docet requiri intentionem *positivam*, saltem *virtualem*. Ratio est, quia opus praescriptum dirigi debet in finem ab Ecclesia intentum; hoc autem praestare nequit ille, qui saltem virtualiter lucrari Indulgentiam non intendit. — Ita Billuart, *Appendix de Indulg.* art. 5. Hoc tamen intelligendum est dumtaxat cum de fine expresse ab Ecclesia praescripto agitur,

II^a SENTENTIA tenet sufficere intentionem *habitualement*. Ratio est, quia *per se* nulla requiritur intentio; effectus enim Indulgentiae, seu remissio poenae pendet omnino a concessione Ecclesiae, non vero ab intentione agentis: inde licet se passive habeat, nec attendat ad Indulgentiam, imo nesciat se illam lucrari, dum ipsi contingit, nihilominus ius ad illam consequitur. Indulgentia enim conceditur ab Ecclesia per modum *solu-*

(7) Rationes, quae ab utraque dissidentium parte afferebantur (vid. resp. 2.), manifeste ostendunt, nihil ad rem ea pertinere, quae in prima hac responsione dicuntur.

(8) *Ad postulatam, An eodem die lucrari possint plures Indulgentiae*

plenariae, quando pro unaquaque praescripta est perceptio divinae Eucharistiae? Responsum S. Congregationis: Affirmative, servatis tamen respective aliis appositis conditionibus. 27. maii anno 1841.

tionis pro opereposito; sed ad *solutionis* validitatem non necessario requiritur, ut ille, pro quo tribuitur, eam noverit.

In praxi prior sententia suadenda videtur, ut tutior et efficacior ad pios animae motus excitandos. Aliunde non valet usus probabilitatis in materia Indulgentiarum (9), siquidem non probabilitas, sed veritas effectum producit. Caeterum communiter admittunt, sufficere intentionem mane habitam ad lucrandas omnes Indulgentias per diem occurrentes. Laudabilis et utilissima est praxis piarum animarum, quae mane semper renovant intentionem lucrandi omnes indulgentias adnexas bonis operibus, quae tali die sunt peracturae. — Lacroix, etc.

868. — QUAER. 16° *Utrum si concedatur facultas commutandi opera iniuncta ad lucrandas Indulgentias, commutatio necessario in confessione fieri debeat?*

Resp. Affirm. Standum est enim regulae quam tradit Bened. XIV. Const. *Inter praeteritos* §. 63., ubi statuit, huiusmodi commutationes in sola confessione faciendas esse.

(9) Facile alii hoc negabunt. Notissimum enim principium est, quoties de rebus in Ecclesiae potestate sitis probabiles feruntur ac in praxim deducuntur opiniones, illam, sicubi opus sit, supplere, quod ad actus valorem pertineat. Porro in re praesenti (Vid. Diana tom. 4. tr. 5. resol. 18.) utraque disputantium pars ad mentem voluntatemque confugit Romani Pontificis indulgentias concedentis; nam qui contendunt, non sufficere praestationem operis, rationem reddunt, *quia non videtur esse talis intentio Papae*; et contra qui contendunt, praestationem operis sufficere, probant, *quia non est existimandum, Summum Pontificem in lucrante indulgentiam exigere actualem intentionem (actualement) opponunt habituali et interpretativae, quia nec natura indulgentiae id necessario postulat, nec verba concessionis id significant, etc.* Vid. Laymann (lib. 5. tr. 7. cap. 6. n. 5.).

Caeterum ratio allata pro prima sententia, prout eam Auctor intelligendam dicit, ad secundam potius sententiam adducit. Nam statuit, eum *dumtaxat* finem

intendi oportere, quem Ecclesia *expresse* praescribat. Atqui Ecclesia certe numquam *expresse* praescripsit, ut fideles haberent intentionem lucrandi indulgentiam. Ergo. Quod si Ecclesia subinde praescribit, ut fideles in hunc aut illum finem orent, v. gr. *ut inimicos Sanctae Ecclesiae Deus humiliare dignetur*, hoc pertinet ad *opus iniunctum*, non vero ad intentionem fruendi indulgentiae lucro, unde fieri potest, ut aliquis in eum finem preces dirigat, de lucro autem indulgentiae neque cogitet, neque quidquam sciat. Quidam in nixi doctrinae, quam exhibent quidam libri continentes collectionem Indulgentiarum editam auctoritate S. C. Indulg. ac si quidquid in iis libris reperitur, eadem polleret auctoritate et ea S. C. vellet quaestiones theologorum definire, dicunt requiri *intentionem generalem*, eo quod ibi id tradatur. Verum, ceteris omissis, monere eos licet intentionem generalem perinde esse ac interpretativam (S. Alph. 1. 6. n. 82.), quae nunquam deest et si haec sufficit pro rite suscipienda extrema unctione, cur non satis erit pro Indulgentia?

Commemorata enim controversia de commutatione votorum, absolute a censuris, ac potestate dispensandi in aliis materiis, seu opera praescripta commutandi, num haec omnia fieri debeant a Confessario in actu sacramentalis confessionis, neene, ita concludit. *Nos vero ad omnem difficultatem tollendam, in instructione (Const. Convocatis), non posse a poenitentiariis ulla absolute, commutationes, ac dispensationes dari extra actum sacramentalis confessionis, idque nobis et congruum esse, et materiae gravitati ac ministerii qualitati conveniens visum est, atque omnem controversiae ansam eripit et conforme est praxi Poenitentiariae nostrae apostolicae (10).*

869. QUAER. 17° *An vel quomodo surdi-muti lucrari valeant Indulgentias, quibus adnexae sunt orationes vocales?*

Resp. Has indulgentias in antecessum lucrari non poterant, cum requisitis conditionibus satisfacere non valerent. Sed ex benigna concessione Pii IX. die 15. Martii anni 1852. huiusmodi beneficio frui possunt, modo sequentia servent: 1° Si ecclesia aliqua visitanda sit, satis erit si eam adeundo surdi-muti mente et affectu Deum orent, 2° Si publicae preces habendae sint, non aliud ab iisdem requiritur, nisi ut fidelibus adunatis pia mente coniungantur. 3° Si orationes privatae sint recitandae a Confessario commutationem in alia quaevis pia opera obtinere poterunt. — Vide folium *l'Univers*, 1. Février 1854. — *L'Ami de la Religion*, 2. Février 1854.

870. QUAER. 18° *An amittantur Indulgentiae, si res mobilis, cui adnexae sunt, alteri tradatur?*

Resp. 1° *affirm.*, si dominium rei illius in alium transferatur. Ratio est, quia Ecclesia intendit tantum concedere indulgentias personae, pro qua res aliqua fuit benedicta, vel pro primo, qui ea utitur. Ita sapientissime statuit Ecclesia ad praecavendos abusos, qui secus irrepent, si Indulgentiae possent de uno ad alterum transferri ac donari.

(10) Benedictus XIV., ut patet, hic loquitur de facultatibus concessis, ac modo iis utendi, in occasione Iubilaei 1750., non vero statuit legem generalem. Hinc in *Instructione*, quam tradiderat in Constitutione *Convocatis*, et quam expresse hoc loco indicat, pro concessarum facultatum usu non hanc tantum, sed alias simul condiciones apposuit, quas nemo profecto instar generalium legum habendas censuit. *Intelligent* (inquit §. XXIV. XXV.) *huiusmodi facultatibus peculiaribus a Nobis, ut supra, pro hoc anno sancto*

sibi concessis, uti se non posse, nisi cum iis poenitentibus, qui praesens eiusdem anni sancti Iubilaeum consequi sincere et serio volunt... Advertant insuper, supradictas absolute, commutationes, dispensationes, non posse a se exerceri extra actum sacramentalis Confessionis NEQUE EXTRA SUAM CUIUSQUE BASILICAM VEL ECCLESIAM... Concludamus igitur, tunc solum commutationes, etc., necessario faciendas esse in Confessione, quando in concessione facultatis eiusmodi conditio expresse cavetur.

Resp. 2° *Neg.* vero, si per traditionem non transferatur rei dominium id est, si res alteri solum commodato tradatur, modo tamen commodans non intendat beneficium Indulgentiae commodatario concedere. Evincitur ex *Decisione S. Congr.* 26. Nov. 1714. Gousset num. 906., etc.

QUAER. 19° *Quibusnam rebus Indulgentiae applicari possint?*

Resp. Applicari possunt Indulgentiae quibuslibet rebus *solidis*, ne ferro quidem vel ligno exceptis, ut olim. Etiam corona vitro solido confecta cum appositis Indulgentiis benedici potest. Solae igitur res, quae facile frangi aut lacerari possunt, ut papyrus, vitrum insufflatum, etc., excipiendae sunt. Constat ex recenti *Decisione S. Congreg. de Indulgentiis*. P. Maurel, op. cit. pag. 181.

871. **Resolves.** — 1° Episcopus potest concedere Indulgentias suis *subditis* extra suam dioecesim versantibus, quia iurisdictionem habet *personalem* in illos. Possunt vero episcopi concedere indulgentias solum *per modum absolute*, ideoque pro solis vivis. — *Ita communiter.*

2° Quisque potest lucrari Indulgentias pro alio quolibet christiano vivente per modum *solutionis* seu *satisfactionis*; quamvis enim fructus meriti non sit applicabilis alteri, fructus tamen satisfactionis applicabilis est, modo ille sit in statu gratiae. Sed ad hoc requiritur intentio specialis Indulgentiam pro isto determinate lucrandi. Applicatio autem satisfactionis fieri potest ignoranti, non petenti, absentii..., etc. — Ita Suarez, Lugo, Lacroix, n. 1327., etc. (11).

(11) Croix non asserit, quod absolute quisque pro arbitrio suo indulgentias, quas lucrari ipse potest, has etiam cuilibet alteri christiano viventi queat applicare; sed ut patet ex seq. n. 1329. (lib. 6. part. 2.), hoc admittit, quando Papa *expresse concesserit*, ut quaequam indulgentia, ut fieri solet pro defunctis, ita pro alio vivente applicari queat; quod tamen fieri non consuevit.

Idipsum supponit et Suarez, qui (*De Poenit.* disp. 52. sect. 8. n. 6.) ita scribit: *Si forma indulgentiae tantum sit, ut faciens hoc vel illud tantum remissionem consequatur; tunc non potest indulgentia alteri applicari; quia indulgentia non plus operatur, quam sonat. Unde sicut non extenditur ultra quantitatem expresse concessam, ita*

Comp. Theol. Mor. — Tom. II.

neque ultra personas expressas. Item... quia effectus ex opere operato concessus in favorem eius, qui tale opus perficit, nunquam potest ex illius voluntate alteri applicari, nisi hoc ipsum in concessione exprimat; quia est quasi privilegium personale... At vero si ipsa forma et tenor indulgentiae exprimat, ut sic operans possit talem fructum vel sibi, vel alteri obtinere, tunc non est dubium, quin possit unus pro altero operari ad lucrandam illam indulgentiam.

Eadem de re sic Lugo (*De Poenit.* disp. 27. n. 77.): *Possit (homo iustus) ex eadem (Pontificis) facultate lucrari indulgentiam pro aliis baptizatis, quicumque illi sint. Communiter tamen non conceditur facultas lucrandi in-*

3° Non amittuntur Indulgentiae rei alicui adnexae, nisi res illa omnino mutata fuerit, ita ut res eadem amplius dici nequeat, v. gr. si Ecclesia omnino aut fere ex integro esset diruta, Indulgentiae et inhaerentes cessarent. Neque amittuntur, si per successivas reparaciones totaliter renovaretur, siquidem eadem moraliter remaneret. Proinde nec amittit Indulgentias corona quae successive reparatur, licet globuli ex integro per partes subinde renovati fuerint. — Gousset n. 905.

4° Indulgentiae non expirant morte concedentis, cum sint gratiae nec ante notitiam revocationis. Indulgentiae accipiendae sunt, ut sonant; cum tamen sint gratiae, large sunt interpretandae, servata nihilominus verborum proprietate. Unde censendae perpetuae, si datae sint sine temporis restrictione. — S. Lig. n. 524.

872. — 5° Indulgentia pro articulo mortis concessa non requirit applicationem Confessarii aut ministerium alterius. Expediunt tamen, moribundos nomina *Iesu* et *Mariae* saepius invocare, et ipsis in mentem lucrandam Indulgentiam revocare.

6° Si moribundus habeat plures Imagines, Cruces, Numismata aut Rosaria benedicta, potest lucrari Indulgentiam toties quoties nomen Iesu repetierit, vel praestiterit opus requisitum (saltem probabilius), sive Indulgentiae ex eadem concessione, sive ex diversis proveniant. Sufficit tamen ad eas lucrandas quodvis tempus, in quo verificatur mortis articulus etsi pluribus diebus tantum postea mors sequatur. — Ita S. Lig. *ibid.*, Suarez, etc. — Possunt pariter moribundi plures lucrari Indulgentias titulo variarum Confraternitatum, etiamsi eas ignorent, aut de iis non recordentur. — S. Lig. *ibid.*

7° Requiritur autem, ut moribundus secum habeat res, quibus affixae sunt Indulgentiae, scilicet Rosaria, Cruces, etc. Attamen necesse non est, ut haec habeat collo appensa, bracio obvoluta manuve apprehens; sed sufficit, ut haec sint in lecto, vel iuxta moribundum appensa, licet ipse nec videat, nec tangat, nec sciat aut recordetur se habere. — S. Lig. n. 534.

8° Etsi expediat, ut omnia opera fiant in statu gratiae id tamen necessarium non est, iuxta sententiam communem, sed sufficit ut ultimum opus in gratia fiat. — S. Lig. *ibid.* (*)

dulgentiam pro aliis viventibus: quia cum ipsi possint sibi etiam subvenire, non expedit fovere eorum pigritiam, ut neque satisfacere, neque etiam

indulgentias pro se lucrari curent.
(*) Cf. Opus Th. Mor. V. 5. De Indulgentiis.

CAPUT II.

DE IUBILAEO.

873. — Vox *Iubilaeum* deducitur ab hebraeo *iobel*, seu *iubal*, prout significat laetitiam, iubilum: vel sonitum tubae quo annus quinquagesimus indici solebat, qui et annus iubilaei vocabatur.

Ad imitationem Iubilaei veteris testamenti institutum est Iubilaeum Ecclesiasticum, quod Romae et in universo orbe cum plenissima peccatorum indulgentia, magno gaudio et solemnitate nunc celebratur. Post primam eius institutionem ex decreto Bonifacii VIII. anno 1300. habitum est anno quoque quinquagesimo; ex decreto autem Urbani VI. quolibet anno trigesimo, denique ex statuto Pauli II. quolibet anno vigesimo quinto celebrari coepit.

874. — DEFINITIO. *Iubilaeum est indulgentia plenaria sollemnis quam Summus Pontifex aliquando concedit omnibus fidelibus cum obligatione certa opera pia peragendi tribuens simul Confessariis specialem potestatem a peccatis censurisque reservatis absolvendi, ac pleraque vota commutandi.*

Hinc Iubilaeum non differt, nisi *accidentaliter*, ab Indulgentia plenaria ordinaria, scilicet ratione sollemnitatis et privilegiorum ipsi adnexorum, et etiam ratione uberrimarum et extraordinariorum gratiarum, quae illud concomitantur. Has enim gratias omnino speciales arguunt miri et stupendi effectus, quos Iubilaeum producere solet, etiamsi non fiant sollemnes fidelium coadunationes, nec divinum verbum praedicetur.

875. — DIVISIO. Multiplex distinguitur Iubilaeum:

1° *Iubilaeum maius*, quod regulariter occurrit omni anno vigesimo quinto qui *annus sanctus* vocatur. Dicitur etiam iubilaeum *ordinarium*, eo quod sit iure fixum et determinatum.

2° *Iubilaeum minus*, quod solet concedi a singulis Summis Pontificibus post uniuscuiusque exaltationem et in aliis peculiaribus circumstantiis, et dicitur Iubilaeum *extraordinarium*.

3° *Generale*, quod conceditur universo orbi, cuiusmodi semper est Iubilaeum *maius*, et quandoque etiam Iubilaeum *minus*; sed concedi solet *Urbi*, seu *Romae soli*, antequam orbi concedatur.

4° *Particulare*, quod conceditur alicui provinciae, civitati vel loco particulari, ut est celeberrimum Iubilaeum Ecclesiae *Aniciensi* concessum, quoties festum *Annuntiationis* B. Virginis in diem sacrum *Parasceves* incidit.

Annus integer ordinarie conceditur Romae ad lucrandum Iubilaeum *maius*; et anno sequenti concedi solet per extensionem omnibus aliis